

«АККРЕДИТТЕУ ЖӘНЕ РЕЙТИНГТИҢ
ТӘУЕЛСІЗ АГЕНТТІГІ» КЕМ

НУ «НЕЗАВИСИМОЕ АГЕНТСТВО
АККРЕДИТАЦИИ И РЕЙТИНГА»

INDEPENDENT AGENCY FOR
ACCREDITATION AND RATING

Бекитилди

директордун буйругу менен

НУ "Аккредитация жана рейтинг

боюнча көз карандысыз

агенттик"

27.04.12 № 09-12-ОД

(125/1-24-ОД, 04.06.2024-ж.

буйругунун редакциясына жана

толуктоолоруна ылайык)

Аккредитациялоо жана рейтинг боюнча көз карандысыз агенттиктин тышкы эксперттик комиссиясы жөнүндө жобо

1. Жалпы жоболор

1.1 Көз карандысыз аккредитациялоо жана рейтинг агенттигинин тышкы эксперттик комиссиясы жөнүндө ушул Жобо (мындан ары - Жобо) Билим берүүнүн деңгээлине жана багытына карабастан көз карандысыз аккредитациялоо жана рейтинг агенттигинин (мындан ары - ББЖБ) уставына жана аккредитациялоо стандарттарына ылайык иштелип чыккан.

1.2 Жобо Билим берүү уюмдарын (мындан ары - ББУ) (институционалдык) жана айрым билим берүү программаларын (мындан ары – БП) (адистештирилген (программалык) аккредитациялоо үчүн тышкы эксперттик комиссияларды (мындан ары – тЭК) түзүүнүн жана ишин уюштуруунун тартибин белгилейт.

1.3 ТЭК тарабынан институционалдык жана (же) адистештирилген (программалык) аккредитациялоонун, анын ичинде баштапкы адистештирилген (программалык) аккредитациялоонун критерийлери боюнча ББУ жана (же) оп сапатын баалоо жана аккредитациялык кеңештин (мындан ары – АК) кароосу үчүн аккредитациялоо боюнча сунуштарды иштеп чыгуу үчүн түзүлөт.

1.4 ТЭКтин ишинин негизги милдеттери болуп төмөнкүлөр саналат:

1) ББУ жана (же) БП өзүн-өзү баалоонун жыйынтыктарынын толуктугун жана тууралыгын контролдоо;

2) ББУ жана (же) БП сапатын тышкы баалоо боюнча IAAR стандарттарына ылайык баалоо жүргүзүү;

3) ББУ жана (же) БП баалоонун жыйынтыктары боюнча ТЭКтин отчетун иштеп чыгуу;

4) ББУ жана (же) БП сапатын жакшыртуу боюнча сунуштарды даярдоо;

5) ББУ жана (же) БП институционалдык жана (же) адистештирилген

(программалык) аккредитациялоого, анын ичинде баштапкы адистештирилген (программалык) аккредитациялоого даярдыгынын деңгээлине ылайык аккредитациялоо боюнча АК үчүн сунуштарды даярдоо.

1.5 ТЭКтин ишин уюштуруучулук жана техникалык жактан камсыз кылуу IAAR тарабынан жүзөгө ашырылат.

1.6 IAAR координаторунун ТЭК ишин уюштурат жана координациялайт.

1.7 ТЭК мүчөлөрүнө эмгек акы төлөө IAAR тарабынан кызмат көрсөтүү келишиминин негизинде жүзөгө ашырылат.

1.8 IAAR мезгил-мезгили менен эксперттер үчүн окуу семинарларын уюштуруп турат. Эксперттер үчүн окуу семинарларын өткөрүүгө кеткен чыгымдарды IAAR көтөрөт.

1.9 Сырткы сапатты баалоону жүргүзүүнүн негизги принциптери болуп төмөнкүлөр саналат: объективдүүлүк, ишенимдүүлүк, ак ниеттүүлүк, ачыктык, айкындуулук, тышкы баалоо жана уюмга баруу процессинде моралдык жана этикалык нормаларды сактоо.

1.10 Билим берүү программаларын сапаттуу баалоону жана тышкы эксперттик комиссиянын ишинин натыйжалуулугун камсыздоо максатында аккредитацияланган билим берүү программаларын кластерлерге бөлүүнү караган кластердик ыкма ишке ашырылууда. Билим берүү программаларынын кластери – окутуу тилине жана билим деңгээлине жана окутуу чөйрөсүнө карабастан, 5тен ашпаган бир тектүү билим берүү программаларын бир топко бириктирүү. Сунушталган кластерлер жана билим берүү программаларын кластерлерге айкалыштыруу принциптери мурда бааланып жаткан билим берүү уюму менен талкууланат. ТЭКтин бир сапарынын жүрүшүндө 20дан ашык эмес билим берүү программасын баалоого жол берилет.

«Кластердик ыкма» билим берүү программаларын кластердик баалоону билдирбейт. ТЭК жамааттык түрдө ар бир билим берүү программасын өзүнчө карап чыгат жана баалайт, ошондой эле IAAR АК ар бир жеке билим берүү программасы боюнча чечим кабыл алат.

1.11 Институционалдык жана адистештирилген (программалык) аккредитация өзүнчө каралат жана ТЭК тарабынан өзүнчө барууларды караштырат.

1.12 Биргелешкен эл аралык аккредитацияда ТЭК жана кластерлерди түзүү тартиби өнөктөш агенттиктер тарабынан иштелип чыккан өзүнчө Нускамалар менен жөнгө салынат.

2. Тышкы эксперттик комиссияларды уюштуруунун тартиби жана алардын ишинин негизги багыттары

2.1 ТЭК ар бир аккредитацияланган билим берүү уюму үчүн ишмердүүлүктүн багыттарын жана көрсөтүлүүчү билим берүү кызматтарын эске алуу менен түзүлөт.

ТЭК IAARнын Башкы директорунун буйругунун негизинде академиялык, кесиптик жана студенттик коомчулуктун сертификатталган өкүлдөрүнүн ичинен түзүлөт. ТЭКтин курамы аккредиттелген билим берүү уюмундагы билим берүү программаларынын санына жараша IAAR тарабынан түзүлөт. ТЭКтин курамына өзгөртүүлөр жана толуктоолор IAARнын Башкы директорунун буйругу менен киргизилет.

2.2 ТЭК бир уюмдун экиден ашык өкүлүн камтыбайт.

2.3 ТЭКтин курамына ТЭКтин ишине биринчи жолу катышып жаткан жок дегенде бир экспертти киргизүүгө жол берилет.

2.4 Зарыл болгон учурда ББУ ТЭКтин курамындагы чет өлкөлүк эксперт үчүн котормочу берет.

2.5 Институционалдык аккредитациялоону, анын ичинде баштапкы институционалдык аккредитациялоону өткөрүүдө ТЭКтин эксперттеринин саны 5-6 адамды түзөт.

2.6 Адистештирилген (программалык) аккредитациялоону, анын ичинде баштапкы адистештирилген (программалык) аккредитациялоону өткөрүүдө ТЭКтин курамы аккредитациялануучу БПнын санына жараша түзүлөт.

2.7 ТЭКтин курамына төмөнкүлөр кирет:

1) ТЭКтин төрагасы-Билим берүүнү уюштурууда иш тажрыйбасы бар, аккредитациялоо процессин эң көп билген жана тажрыйбасы бар академиялык коомчулуктун ичинен сертификацияланган эксперт;

2) улуттук эксперт-иш чөйрөсү же кызыкчылыктары билим берүү жана илим менен байланышкан сертификацияланган эксперт;

3) чет өлкөлүк эксперт-жаратылышты коргоо жана (же) чет өлкөлүк аккредитациялык өнөктөш агенттиктердин эксперттеринин маалымат базасынан сертификацияланган эксперт;

4) иш берүүчүлөрдүн ичинен эксперт-сертификацияланган эксперт, кесиптик ассоциациянын же коомчулуктун, профилдик ведомстволордун же иш берүүчүлөр бирикмелеринин өкүлү;

5) окуп жаткандардын ичинен эксперт-аккредитациялануучудан тышкары билим берүү уюмдары же студенттик уюмдар жана бирикмелер тарабынан көрсөтүлгөн, техникалык жана кесиптик, орто билимден кийинки, жогорку жана жогорку окуу жайдан кийинки билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун Жогорку курсунда окуган сертификацияланган эксперт;

2.8 Таламдардын кагылышын болтурбоо үчүн:

1) стандарттардын критерийлерине жана аккредитация жетекчилигине ылайык өзүн-өзү баалоо боюнча отчетту даярдоо боюнча билим берүү уюмунун жумушчу тобу үчүн семинар-тренинг өткөргөн IAAR эксперти жана кызматкери бул билим берүү уюмундагы ТЭКтин курамына киргизилиши мүмкүн эмес;

2) ТЭК визитине чейин 14 календардык күн мурда ТЭКтин курамынын

түзүлгөн тизмесин макулдашуу үчүн билим берүү уюмуна жиберет.

2.9 Билим берүү уюму кызыкчылыктардын кагылышын болтурбоо үчүн каалаган талапкерден баш тартууга укуктуу. Билим берүү уюмунан ТЭКтин мүчөлөрүнө (мүчөлөрүнө) каршы болгон учурда, бул уюмдун жетекчиси 3 (үч) жумушчу күндүн ичинде мекемеге расмий кат жөнөтөт. IAAR зарыл болгон учурда экспертти алмаштырат.

2.10 ТЭК мүчөлөрү ар бир визиттин жүрүшүндө Кызыкчылыктардын кагылышуусуна жол бербөө боюнча милдеттенмелерге жана IAARнын тышкы эксперттик этика кодексине кол коюшат.

2.11 Баалоочу тышкы баалоо процессине байланыштуу потенциалдуу чыр-чатакты жаратышы мүмкүн болгон билим берүү уюмуна тиешелүүлүгү же жеке кызыкчылыктары жөнүндө IAAR Координаторуна билдирүүгө милдеттүү.

2.12 БЭКтин ар бир мүчөсү Билим берүү уюмун жана (же) билим берүү программасын аккредитациялоо процессинде тышкы баалоо жол-жоболорун уюштуруу жана өткөрүү боюнча жетекчилик тарабынан каралган функцияларды жана милдеттерди сапаттуу аткарууга тийиш. Жүйөлүү себепсиз аткарбоо жана баш тартуу тышкы эксперттин этикалык кодексин бузуу катары каралат жана али бүтө элек ишке пропорционалдуу түрдө гонорардын төлөнүшүн кыскартууга алып келиши мүмкүн.

2.13 ТЭКтин билим берүү уюмуна баруусу IAARнын директору тарабынан бекитилген жана билим берүү уюмунун биринчи жетекчиси менен макулдашылган программанын негизинде ишке ашырылат.

2.14 IAAR ТЭК мүчөлөрүнө төмөнкү материалдарды берет:

- 1) Институционалдык жана (же) адистештирилген (программалык) аккредитациялоо боюнча стандарттар жана колдонмолор;
- 2) билим берүү уюмдарын жана (же) билим берүү программаларын сырттан баалоо боюнча IAARнын ченемдик документтери;
- 3) билим берүү уюмунун өзүн-өзү баалоо отчету жана анын тиркемелери;
- 4) эксперттин дептери.

2.15 ТЭК өзүн-өзү баалоо боюнча отчетту IAARнын стандарттарына ылайыктуулугун карайт, рецензияны даярдайт жана IAARга жөнөтөт. Билим берүү уюмун жана (же) билим берүү программасын аккредитациялоо процессинде тышкы баалоо жол-жоболорун уюштуруу жана өткөрүү боюнча колдонмодо каралган IAAR талаптарына ылайык келбеген учурда рецензия экспертке кайра карап чыгуу үчүн жиберилет. Талаптар кайталанбаган учурда IAAR бул экспертти ТЭКтин ишине катышуудан четтетүүгө укуктуу.

2.16 ТЭКтин билим берүү уюмуна баруусу ушул Регламентке ылайык 3-5 күндүн ичинде жүргүзүлөт.

2.17 ТЭКтин төрагасы:

- 1) билим берүү уюмуна баруу программасын иштеп чыгууга катышат жана

анын аткарылышы үчүн жоопкерчилик тартат, ТЭК мүчөлөрүнүн ишин жетектейт жана координациялайт, ТЭК менен бирдикте билим берүү уюмунун жана (же) билим берүү программаларынын сапатын жогорулатуу боюнча сунуштарды жана АК үчүн сунуштарды камтыган отчет даярдайт;

2) сапарды уюштуруу жана программаны макулдашуу боюнча тышкы баалоо жүргүзүүнүн алдында IAAR координатору менен өз ара аракеттенет;

3) жыйналыштардын күн тартибин жана өткөрүүнү аныктайт;

4) эксперттик комиссиянын мүчөлөрүнүн ар кандай максаттуу топтор менен жолугушууларга катышуусун камсыздайт, ошондой эле эксперттердин тышкы баа берүүнүн жана билим берүү уюмуна баруунун негизги максатына ылайык келишине контролдукту жүзөгө ашырат;

5) IAAR стандарттарына ылайык «Институционалдык же адистештирилген (программалык) профилдин параметрлери» баалоо таблицасын ТЭКтин бардык кызматкерлери тарабынан коллегиялдуу талкуулоону камсыздайт;

6) аккредитациялоо боюнча сунуштарды макулдашуу үчүн ТЭК мүчөлөрү менен жыйынтыктоочу жолугушуу өткөрөт;

7) билим берүү уюмуна баруунун жыйынтыктарын жана ТЭКтин отчетунун негизги жоболорун Аккредитациялоо кеңешинин отурумунда көрсөтөт.

2.18 ТЭК мүчөлөрү төмөнкүлөргө милдеттүү:

2.18.1 Иш сапарынын алдында:

1) бардык документтерди, анын ичинде өзүн-өзү баалоо отчетун жана башка жеткиликтүү маалыматты (Институционалдык жана (же) адистештирилген (программалык) аккредитациянын стандарттары, анын ичинде баштапкы институционалдык жана (же) адистештирилген (программалык) аккредитациялоонун стандарттары, билим берүү чөйрөсүндөгү ченемдик укуктук актылары, IAARнын, коомдук уюмдардын веб-сайттары ж.б.) изилдөө;

2) IAAR жана ТЭКтин Төрагасы менен байланышты кармап туруу;

3) Агенттиктин талаптарына ылайык институционалдык жана (же) адистештирилген (программалык) аккредитациялоонун стандарттарына жана критерийлерине ылайык келүүсүнө (иш берүүчүлөрдү жана студенттерди кошпогондо) кароону даярдоо;

4) IAAR координатору жана төрага менен билим берүү уюмуна барууну талкуулоого;

5) сапардын деталдарын IAAR координатору менен макулдашуу;

6) ТЭКтин алдын ала отурумуна катышуу.

2.18.2 Сапардын жүрүшүндө:

1) бардык жолугушууларга жана талкууларга активдүү катышуу, ТЭКтин ишине салым кошуу;

2) ТЭКтин алкагында баа берүүнүн багыты менен байланышкан милдеттерди аткарууга;

3) IAARнын байкоочусуна жана төрагасына ТЭКтин ишинин жүрүшүндө келип чыккан бардык шектенүүлөрдү жана суроолорду билдирүүгө;

4) визиттин бардык мезгилинде ТЭКтин алкагында ишти үзгүлтүккө учуратпоого;

5) ТЭКтин Төрагасы менен макулдашуу боюнча жыйындарда сөз сүйлөөгө;

6) алынган маалыматтарды документтештирүү;

7) ТЭКтин Төрагасына тышкы баа берүүнүн жүрүшүндө алынган маалыматтар боюнча зарыл болгон документтерди берүүгө;

8) максаттуу топтор менен интервьюларды өткөрүү;

9) ТЭК визитинин программасына ылайык ар кандай сабактарга, окуу жайларына, практикалык базага ж.б. катышууга;

10) окутуу процессине канааттануу деңгээлин аныктоого багытталган мугалимдердин жана студенттердин онлайн сурамжылоолоруна катышуу;

11) IAAR координатору жана төрагасы аркылуу билим берүү уюмунун жана (же) билим берүү программаларынын келечегин талдоо үчүн зарыл болгон кошумча маалыматтарды алууга.

2.18.3 Сапардан кийин:

1) ТЭК отчетун даярдоого катышуу;

2) визиттин жүрүшүндө алынган жашыруун материалдарды жок кылууга;

3) билим берүү уюмуна жана (же) билим берүү программаларына тышкы баа берүүнүн жыйынтыктарын АК расмий чечим кабыл алганга чейин ачыкка чыгарбоого.

2.19 Баалоонун жыйынтыгы боюнча коллегиялдуу чечимдин негизинде ТЭК АК үчүн аккредитациялоо жана билим берүү уюмунун жана (же) билим берүү программаларынын сапатын жогорулатуу боюнча сунуштар менен отчет даярдайт. ТЭК мүчөлөрүнүн бирине карата ТЭК мүчөлөрүнүн көпчүлүк добушу менен дал келбеген башка чечим түзүлөт, бул баяндаманын текстине жазылат; Билим берүү уюмуна баруунун жыйынтыктары жөнүндө протокол ТЭК эксперттери тарабынан түзүлөт жана ага ТЭКтин төрагасы жана мүчөлөрү кол коюшат.

2.20 ТЭК аккредитациялык кеңеш үчүн төмөнкү сунуштарды берет:

1) билим берүү уюмун жана (же) билим берүү программасын 1/3/5 жылдык мөөнөткө аккредитациялоо (кайра аккредитациялоодо (кайра аккредитациялоодо) комиссия башка мөөнөттөрдү сунуш кыла алат);

2) билим берүү уюмун жана (же) билим берүү программасын аккредиттөөгө болбойт.

2.20.1 Эгерде билим берүү уюму жана (же) билим берүү программасы IAAR стандарттарына ылайык келсе, ТЭК сапатты жакшыртуу боюнча сунуш киргизет.

2.20.2 Билим берүү уюму жана (же) билим берүү программасы IAAR стандарттарына ылайык келбеген учурда ТЭК билим берүү уюмун жана (же) билим берүү программасын IAAR стандарттарына ылайык келтирүү үчүн зарыл болгон

чараларды аныктоону сунуштайт.

2.21 Тышкы аттестациялоонун жүрүшүндө алынган билим берүүнү уюштуруу жөнүндө маалымат купуя катары көрсөтүлөт жана ачыкка чыгарылууга жатпайт. ТЭКтин мүчөлөрү АКнын чечими кабыл алынганга чейин тышкы баалоонун жыйынтыктарынын долбоорун ачыкка чыгарбашы же комментарий бербеш керек.

2.22 Эгерде ТЭК тышкы баалоодо бир жактуулук, кимдир-бирөөнүн кызыкчылыктарын лоббирлөө же билим берүү уюму тарабынан коррупция үчүн айыпталса, билим берүү уюмунун билдирүүлөрүнүн негизинде IAAR материалдарды Апелляция жана даттануу комиссиясы жөнүндө жобого ылайык иштеген Апелляция жана даттануу комиссиясына өткөрүп берет.